

Vitalie Colț

ARMATA NU SE IMPLICĂ ÎN CONFLICT

UNIVERS
EDUCAȚIONAL

CUPRINS

SALONUL 13.....	3
ORA MESEI	16
CA UN ELEFANT.....	18
TANCUL CU DRAPEL.....	27
EXERCITIILE MILITARE	32
NOROC.....	47
JURĂMÂNTUL.....	55
BENDER.....	61
TABĂRA DE PIONERI	65
LA PLĂCINTE	71
LA ȚARĂ (continuare).....	75
NEIDENTIFICAT	82
ÎNTÂLNIREA CU GENERALUL LEBEDI	88
CETATEA TIGHINA.....	93
INDIA	104

*Lucrarea a apărut cu sprijinul Ministerului Educației,
Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.
A fost aprobată de Comisia de selecție pentru editarea
cărții naționale.*

Vitalie Colț, născut în 1972, satul Mălăiești, raionul Grigoriopol, Republica Moldova. Este membru al Atelierului Literar „Vlad Ioviță”. În 2019 a lansat volumul de poezie *Pacea din Transnistria*, a apărut în antologiile *Opt*, *Melopee pentru început de mileniu trei*, a publicat în *Revista literară* și *Quadrat*, colaborează cu mai mulți artiști și muzicieni, fiind autor și coautor de texte și melodii. A fost membru al formațiilor *Via Dacă*, *FurioSnails* și *Snails*.

– Nu, Aleoșa. Ei nu sunt ca noi, i-a zis nenea Vasea tânărului fără un picior din patul de alături. Apropo, ați întâlnit mulți localnici în rândurile noastre?

– Într-adevăr, nu prea.

– Nici n-o să-i vedeți. Iată, tu, să ai grădină pe lângă casă, beciul plin cu de toate, păsări, animale și câteva butoaie de vin, ai ieși la război?

– Păi dacă năvălește cineva asupra patriei mele, am să ies, a răspuns Igor cu mâna dreaptă fixată în ghips.

– Hai, lasă cuvintele astea pline de patos cu naftalină. Eu am întrebat despre o avere concretă. Dar din câte cunosc, tu nici apartament n-ai. În primul rând, ce ai tu în afară de cuvântul patrie? A ta care este? De unde până unde? URSS nu mai există, dacă încă nu ți-ai dat seama, a continuat nenea Vasea. În al doilea rând, acestor moldoveni le este în cot cine-s la conducere, nemții, turcii sau rușii. Dau afirmativ din cap către oricine s-ar pretinde șef, dar oricum fac așa cum cred ei. Au o zicală, *apa trece pietrele rămân*. Mulți au venit și au plecat, iar ei își caută de treaba lor. O! Iată și Andrei a intrat. Acuș o să vedeți.

– Ce-o să vedeți? a întrebat Andrei.

– Vrem să știm dacă ai vin acasă?

– Avem.

– Cât?

Un butoi de cincizeci de vedre cu vin roșu, altul cu alb și încă unul din tosconida rămasă. De calitatea a doua, pentru vânzare și aldămașuri. Dar și ăla e bun.

– Și voi încă mai lucrați? a surâs Igor din patul de lângă perete. Noi până nu bem tot ce arde, nu ne lăsăm. Apoi iarăși căutăm bani pentru a cumpăra de băut.

– Nu, ăștea îs altfel. Sunt hâtri, a spus nenea Vasea. Auzi, Andrei? Dacă apare președintele moldovenilor... cum îl cheamă?

– Snegur.

– Da, dacă el apare în fața ta și ai o armă, îl împuști?

– Nu știu. Nu cred.

– De ce?

– Nu e caracterul meu...

– Adică, să înțeleg că nu ești capabil să ridici arma contra cuiva? Și pe câmpul de luptă ai să culegi floricele? Sau ții cu el?

– Cum să țin la cineva când nici măcar nu-mi dau seama ce se întâmplă? Nu e războiul meu. Și cine are nevoie de un așa luptător ca mine? Sunt destui care cunosc meseria armelor.

– Ați auzit? Taman ce spuneam eu, a zis nenea Vasea. Cică nu e războiul lui. Desigur ai și rude peste Nistru?

– Am. Aproape toate.

– Și prieteni?

– Da. Și prieteni.

S-a deschis ușa și în salon a intrat tanti Vera, sora me-najeră, împingând un cărucior plin cu veselă.

– Cina, băieți!

– O-o-o-o-o! Ce avem azi?

– Hrișcă și pârjoale. Dați cănila să vă torn ceai.

În salonul cu opt paturi, din care acum două erau libere, patru pacienți erau netransportabili. Nenea Vasea avea un aparat Elizarov mai jos de genunchi. Era cel mai în vârstă din salon, venit de pe malurile lacului Baical. După o viață plină de peripeții a ajuns prin părțile astea cu gândul să se statornicească. Și era cât pe ce să se însoare, dar au început evenimentele armate și el s-a regăsit în specialitatea pe care o cunoștea. Aleoșa, un tânăr fost boxer, înalt și arătos, era din Tiraspol. Un plutonier cu trăsături asiatice rămas cu jumătate de stomac după peritonită, care mereu tăcea, de aia nimeni nu știa cine este și de unde vine. Denis fusese încarcerat în ghips până mai sus de abdomen, după ce un bloc de beton a căzut peste el. Era dintr-un sat ucrainean din raionul Camenka sau Râbnîța și își îndeplinea serviciul militar obligatoriu la fel ca și Andrei. Igor, un aventurier din Pskov, călătorea pe acolo unde nu funcționează regulile ca pe timp de pace și putea să-și manifeste caracterul său rebel, fără a fi urmărit sau pedepsit de lege.

– Merg să-i chem la ospătărie pe cei care se pot deplasa, a zis Igor.

Andrei și-a lăsat halatul alb și s-a grăbit spre blocul alimentar. Îi plăcea că aici mâncarea era gustoasă, cu bucate diverse, incomparabilă cu meniul pe care îl au soldații din cazarme.

Până la optsprezece ani, când se plimba pe alea din centrul Tiraspolului, de la Universitatea Pedagogică spre stadionul central, Andrei nu avea idee despre clădirea cu trei nivele de lângă cinematograful „Sputnic” unde se organizau și discotecile.

Spitalul se subordona contingentului militar sovietic Sud-Vest, iar acum, armatei a 14-a a Federației Ruse. În afară de militarii armatei ruse aici se tratau și cei din

garda transnistreană, combatanți și voluntari din diferite formațiuni aflate în acest teritoriu. Spitalul era pentru cazuri grave sau răniții de pe front. Andrei a ajuns aici întâmplător. A însoțit la spital un camarad căruia i-a venit să meșterească un suvenir dintr-un cartuș antiaerian care i-a explodat în mână. După ce l-a dat în primire în secția de urgență, a ajutat personalul la pansamente și la pusul injecțiilor. Era insuficiență de cadre și când au aflat că Andrei a absolvit colegiul de medicină, a fost oprit la spital în calitate de sanitar. L-au trecut în registru ca pacient. Obligațiunile lui erau de a menține în stare sterilă sala de operații, pregătirea antiseptică a instrumentelor, asistența la investigații și altele. I s-a oferit un pat în salonul numărul 13, dar regimul lui coincidea cu cel al sălii de operații. Avea mult de lucru și deseori noaptea. Însă activitatea era incomparabilă cu viața din cazarmă. Tot mai bine să asisti medicii decât să alergi în ciubote în fiecare dimineață și în fiecare seară, istovit de oboseală, să coși gulerașe albe.

Sălii festive a spitalului i se spunea club. Șeful clubului, Valera, era un sergent la contract pe post de instructor-artistic. Andrei se împrietenise cu el. Valera era moldovean dintr-un sat vecin. A absolvit colegiul de arte din Soroca și avea experiența de cântat pe la nunți. În cămăruța de după scenă se păstrau instrumente muzicale cu echipament tehnic și Andrei își petrecea timpul liber acolo. Ori mergea la biblioteca spitalului unde printre multe cărți despre patriotism, eroism, devotament partidului și lucrări de-ale lui Lenin, puteau fi găsiți un Lermontov sau un Cehov.

După cină Andrei a mers la club dar a găsit lăcata pusă la ușa. S-a îndreptat spre secția de internare să mai cocheteze cu asistentele medicale. Acolo a dat

peste chirurgul cu grad de maior din secția lor, acum îmbrăcat în civil.

– Fetelor, eu astăzi sunt de gardă, le spunea. Voi fi prin apropiere. În fine, iată un număr de telefon în caz că apare vreo urgență. Andrei, am spus să-ți transmită că am folosit a doua sală de pansamente. Dimineța voi avea nevoie de ea. Te rog să o aduci în ordine. O seară frumoasă tuturor! Maiorul a răspândit din gură miros de coniac și a ieșit pe ușă, ținând în mână un pachet din care se întrezărea o sticlă de șampanie și o cutie de bomboane.

Andrei a băgat ștergarele de sânge în apă rece. Apoi a spălat cu peria instrumentele medicale și a schimbat cearșafurile. După ce a dus sacii la gunoi și a șters podeaua cu soluție dezinfectantă, a aprins lampa de cuarț.

Când a ajuns în salon, toți dormeau. S-a dezbrăcat fără să facă zgomot și s-a învelit cu un cearșaf. Era cald, ferestrele deschise, iar de afară, din curtea spitalului, se auzeau greierii. Cineva s-a întors pe o parte și a început să sforăie.

– Andrei, dormi? s-a auzit vocea lui nenea Vasea.

– Încă nu.

– Vreau să-ți spun ceva, a zis nenea Vasea. Zici că ești un pacifist. Că nu e în firea ta să apeși pe trăgaci. Că nu ai putea să execuți pe cineva. Ba să știi că ești capabil. Doar că nu ai fost în circumstanțe când nu ai de ales. Dar dacă totuși ai nimerit în astfel de situații, ține aminte - din inocent să devii un monstru, e doar un singur pas. Mai greu este să faci acest prim pas. Dar trebuie. Și-l faci. Altfel mori. Pe urmă totul devine o obișnuință. Și ipostaza nouă îți pare una firească. Nu e greu să-ți revii când totul se termină. Să știi că n-ai nici un fel de coșmaruri. Pur și simplu uiți. Îți amintești și revii la abilitățile de monstru în cazul unui nou pericol, atunci când trebuie să supraviețuiești.

Dar de data asta ești gata chiar din prima, te răfuiești cu inamicul fără muștrări de conștiință. Păi, ce am vrut să spun. Tu să nu ai frică. Te vei isprăvi. Eu văd ce zace în oameni. Noapte bună!

– Vom trăi și vom vedea. Noapte bună! a răspuns Andrei și peste un minut a adormit.

– Andrei! Andrei! Trezește-te! Katea, sora medicală de la post, îl scutura de umăr.

– Da. Imediat. M-am trezit.

– Pregătește sala pentru operație. Au adus un rănit.

Ceasul din coridor arăta ora trei. Andrei a aprins luminile în sala de operații, a aranjat cutiile metalice sterilizate, a pus la încălzit sticlele cu furacilină.

– Ești bravo! a spus sora-superioară, Natalia Petrovna.

– Este și profesorul? în sală a intrat chirurgul-maior.

– Nu încă. Mașina de serviciu a plecat după el îndată ce m-au adus pe mine. Reușește până pregătim pacientul, a răspuns Natalia Petrovna.

– Andrei, spune anestezistului că toți chirurgii sunt deja pe loc. Să vină îndată cum aduceți pacientul.

Pe anestezist l-a găsit lângă rănit, îi palpa pulsul și-i ridica pleoapele.

– Frate, frate, ține-te! O să fie bine, îi repeta rănitului de pe targă o nămilă în uniformă de trupe speciale.

– Poți să-mi spui când s-a întâmplat? l-a întrebat anestezistul. Ora exactă?

– N-a trecut o oră. Poate jumătate. Poate puțin mai mult. Îndată am gonit încoace. Taman azi nu a îmbrăcat vesta antiglonț. Era un control de rutină. S-a apropiat de un „Jiguli” răblăgit să întrebe actele, iar de acolo drept în piept, ba-bah. Nici prin cap să-ți treacă. A rupt-o din loc.

Nu ne-am mai luat după el, ci direct spre spital. A scăpat nemernicul. Nici datele nu i le-am reținut.

– Unde mă aflu..., delira rănitul.

– În spital. Suntem alături de tine, ține-te, te implor! Nămila l-a apucat de mână.

– Mi-e frică... Mama!... Unde-s...?

– Tovarășe căpitan, sunteți așteptat în sala de operație.

– Masa pe roțile, mai aproape...

– Ridicați-l.

– Treeeeei-patru!

– Doctore, salvați-l, vă rog, el e cel mai..., eu pentru el... orice..., o ținea nămila până când ușile secției de chirurgie s-au închis în fața lui cuprinsă de spaimă. Lui Andrei i s-a părut că anume așa arată dispararea.

– Pensa... Bisturiul electric. Tampon. Încă un tampon... Starea?

– Tensiunea normală.

– Natașa, unde-i profesorul?

– E pe loc, a răspuns Natalia Petrovna și s-a uitat spre Andrei. A înțeles dintr-o privire, a ieșit și l-a găsit pe profesorul Livșit cu mâinile de la coate ridicate după dezinfectare. Katea îl ajuta să îmbrace halatul steril.

– Andrei, leagă, te rog, la spate. Eu o să-i îmbrac profesorului masca.

– La ce etapă sunt?

– Au desfăcut cutia toracică, profesore.

– Clar. Gata? S-a legat? Și fără să aștepte răspunsul a intrat în sala de operații.

– Buna, colegi! Cum decurge procesul?

– Penetrantă. Glonte a ieșit prin spate.

– A fost atins vreun organ vital?

– Doar plămânul drept. Uitați-vă...

– Aha. Aha... Dilatați mai mult... Tăiați încă două coaste!

Au folosit niște foarfece masive. Andrei se uita la organele interioare pe care le-a văzut doar în atlasul de anatomie. Vedea cum se zbate pericardul, cum plămânii se măresc și se micșorează ajutați de aparatul de ventilare. I s-a părut că se află în interiorul unui tablou ireal. De parcă pe masă nu era cel de pe targă, care acum nu demult încă vorbea, ci un mulaj în jurul căruia halate albe cercează interiorul corpului omenesc.

– Andrei, șervețele!

A luat șervețele sterile și a șters transpirația de pe fruntea chirurgilor.

– Înlăturăm lobul inferior. Mai jos... cu o pătrime.

– Scade pulsul... mai băgăm trei cuburi.

– Penseta... Aici! Leagă!

Operația a luat sfârșit când afară s-a luminat de ziua.

– Nicolai Ivanovici, vă las să puneți ultimele legături și cu asta am terminat, a zis profesorul Livșiț. O să supraviețuiască. Acest tânăr are un organism puternic. Mulțumesc tuturor. Vă aștept la o cafea.

Elena Petrovna a transportat pacientul în sala de reanimare și când s-a întors, l-a găsit pe Andrei făcând curat.

– Cum termini, poți să te odihnești. Oricum azi e sâmbătă și nu avem operații planificate. Azi și mâine ai liber. Ne vedem luni.

– Bine, Natalia Petrovna. Am eu grijă de toate. Să aveți zile de odihnă plăcute.

Andrei s-a trezit spre seară.

– Bună dimineața, ostașule!

– Солдат спит, служба идет.*

* Soldatul e la datorie chiar și atunci când doarme.

– Ai scăpat toate mesele, se auzea din toate părțile salonului.

– Igor, transmite-i lui Andrei farfuria cu ce a mai rămas acolo.

În farfurie a mai rămas carne de pasăre, ouă, plăcinte, brânză, ardei copt, roșii și usturoi cu ceapă verde.

– Mulțumesc mult! De unde?

– Au venit azi niște femei care fac voluntariat. Vin des pe la noi. Foarte inimoase. Ne-au mai adus prune, harbuji și struguri.

Andrei se gândea ce să facă când va termina de mâncat. Era cam târziu să prindă transport spre casă. Pe jos nu voia. A mers de două ori, dar de data asta nu avea chef să facă cincisprezece kilometri. Poate va merge la discotecă în parcul „Biruința”? În orice caz, n-a mâncat usturoi ca să nu-i miroase din gură. S-a gândit că ar fi bine să vadă dacă este Valera la club.

Din cămăruța de după scenă se auzea acompaniat la clape:

Costică, Costică,
Fă lampa mai mică,
Costică, Costică,
și ne sărutăm...

– Hoho! Noroc! Unde te-ai pierdut? a interupt cântecul Valera.

– Cum unde? Tot pe aici. Dar tu de ce nu ești la ora asta acasă?

– Aștept să vină cineva cu mașina să luăm amplificatorul și două boxe. Mâine am un eveniment.

– Până vor veni, poate cântăm ceva?

– Scoate chitara din husă. Ține secunda în re major.

Cântau o sârbă când au venit doi după scule. Unul era cu saxofonul și s-a implicat cu un solo fără să oprească

muzica. Celălalt a luat o tobă mare de lângă perete. După vreo jumate de oră de cântări, Andrei i-a ajutat să încarce echipamentul în mașină.

– Mergi cu noi? Oricum trecem prin satul tău.

– Imediat. Să-mi iau hainele civile.

Automobilul UAZ se apropia de satul lui Andrei.

– Degrabă încep nunțile și cumetriile. Avem nevoie de chitarist. Vii cu noi? l-a întrebat saxofonistul.

– Aș vrea eu... Dar mai am de tras cătărama. Nu pot promite.

– Înțeleg... Atunci vom ține legătura prin Valera.

S-a întors la spital duminică seara. Nu s-a întâmplat nicio urgență. Toată clădirea era cuprinsă de liniște. În coridorul secției de chirurgie lumea s-a strâns în jurul televizorului color. Arătau filmul „Dandy crocodile”. L-a văzut mai devreme la cinematograful. Nu avea unde să se așeze și a mers în salon. Acolo își lua rămas bun de la Aleoșa o fată roșcată. Dintr-un aparat de radio răsună muzică. Cineva juca șah. Andrei a deschis o carte de Alexandru Grin, luată de la bibliotecă. Nu se putea concentra asupra lecturii. A luat o revistă și a încercat să rezolve integrame.

– Am avut noroc că m-au adus aici. Osul era practic zdrobit dar mi-au salvat piciorul, a spus nenea Vasea după ce a plecat fata. L-au strâns bucatăică cu bucatăică ca pe un puzzle. Nu i-a mers lui Aleoșa. Chiar dacă rana nu era atât de gravă ca la mine. În spitalele locale amputau în stânga și în dreapta. Înțeleg că erau supraîncărcați, dar e clar că doctorii de acolo nu erau pregătiți pentru medicina de război.

– O așchie? Sau glonte? Andrei a încercat să întrebe mai delicat, lăsând la o parte integramele.

– Un 7:62. Din lunetă. Cel mai teribil este că după ce mi-a străpuns piciorul, glonte a ricoșat de la o piatră spre un tovarăș de al meu. Drept în cap. A murit pe loc. Ne cunoșteam încă din Afganistan. Păcat că un om viteaz și puternic a avut un sfârșit atât de stupid.

– Am auzit de lunetiste. Din Lituania sau Letonia, a intervenit Igor.

– Da. Din Pribaltica. În mine a tras taman una din ele. Cei din brigada de cercetași ne-au dat coordonatele unde s-ar fi cuibărit lunetistul care ne teroriza. I-am trimis pe ai mei cu o manevră pentru a-i sustrage atenția, iar eu mă furizez pe după casa de alături, urc pe acoperiș, mă ȋtesc... Nu m-a observat. Văd cum țintește de la balcon. Am executat-o pe loc. Drept în tâmplă. Nici nu și-a dat seama. I-a căzut arma de la etajul nouă. Am crezut că e un M-4, era camuflată. Am coborât s-o iau. Dar luneta era doar una de tip Dragunov. S-a agățat de crengile unui vișin. Am simțit cum ceva îmi străpunge piciorul când mi-am făcut vânt după armă. Am avut noroc că am sărit în acel moment. Nu știam că lucrau în pereche. Ochea în cap, căteaua. A doua lunetistă a fost localizată repede. Era în casa de vizavi. N-a reușit să fugă. Ai noștri nu s-au gândit mult. Au aruncat-o de la înălțime pe trotuar.

– Așa e la război, a intervenit Igor. Dacă nu tu pe ei, atunci ei pe tine. Contează să fii primul.

– De aia ai mâna fracturată? l-a luat peste picior Aleoșa.

– Nu. M-am îmbătat și am vrut să sparg cu pumnul o cărămidă.

– Bine că nu ai folosit capul.

– Păi, după asta cu fruntea am spart-o. Toți din salon au râs, iar el a continuat. Când am venit, chiar în prima zi